

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2010. november 9.*

A C-57/09. sz. és C-101/09. sz. egyesített ügyekben,

az EK 68. és az EK 234. cikk értelmében benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2009. február 10-én, illetve március 13-án érkezett, 2008. október 14-i, illetve november 25-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Bundesrepublik Deutschland**

és

B. (C-57/09) és

D. (C-101/09)

között,

a **Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht** (C-57/09. és C-101/09),

részvételével

* Az eljárás nyelve: német.

a Bundesbeauftragter für Asylangelegenheiten beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (C-101/09)

részvételével folytatott eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts és J.-C. Bonichot tanácselnökök, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Lohmus és L. Bay Larsen (előadó) bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. március 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- B. képviseletében R. Meister Rechtsanwalt,
- D. képviseletében H. Jacobi és H. Odendahl Rechtsanwältin,
- a német kormány képviseletében M. Lumma, J. Möller és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues és B. Beaupère-Manokha, meghatalmazotti minőségben,

- a holland kormány képviselőjében C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,

- a svéd kormány képviselőjében A. Falk és A. Engman, meghatalmazotti minőségben,

- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében S. Ossowski, meghatalmazotti minőségben, segítője: T. Eicke barrister,

- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. június 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elsősorban a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i

2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o., a továbbiakban: irányelv) 12. cikke (2) bekezdése b) és c) pontjának, másodsorban pedig 3. cikkének értelmezésére irányulnak.

- 2 Ezeket a kérelmeket a Bundesministerium des Inneren (Szövetségi Belügyminisztérium) – képviselőjében a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Szövetségi Migrációs és Menekültügyi Hivatal, a továbbiakban: Bundesamt) – által képviselt Bundesrepublik Deutschland, valamint B. (C-57/09. sz. ügy) és D. (C-101/09. sz. ügy) – kurd származású török állampolgárok – között, B. menedékjog iránti kérelmének Bundesamt általi elutasítása és menekült jogállásának megtagadása, illetve a D-nek korábban biztosított menedékjog és menekült jogállás ugyanezen hatóság általi visszavonása tárgyában folyamatban lévő peres eljárások keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény

- 3 A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára [1954.], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv, amely 1967. október 4-én lépett hatályba (a továbbiakban: Genfi Egyezmény).

- 4 Miután az 1A. cikk meghatározza az említett Egyezmény alkalmazásában a „menekült” fogalmát, az 1F. cikk a következőt mondja ki:

„Az Egyezmény rendelkezései nem alkalmazhatók az olyan személyre, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy:

[...]

b) a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekülteként történő befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el;

c) az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös.”

- 5 Az Egyezménynek „A kiutasítás vagy visszaküldés (”refoulement,”) tilalma” címet viselő 33. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza (»refouler«) a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.

2. A jelen rendelkezésből folyó kedvezmény azonban nem illeti meg azt a menekültet [helyesen: kedvezményre azonban nem hivatkozhat az a menekült], akiről alaposan feltehető, hogy veszélyezteti annak az országnak biztonságát, amelynek területén van, vagy aki, mivel különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az illető ország lakosságára nézve.”

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény

- 6 Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 3. cikkében a következőt írja elő:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

Az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának határozatai

- 7 A 2001. szeptember 11-én New Yorkban, Washingtonban és Pennsylvániában elkövetett terrortámadásokat követően az Egyesült Nemzetek Szervezetének Biztonsági Tanácsa az ENSZ Alapokmányának VII. fejezete alapján 2001. szeptember 28-án elfogadta az 1373. (2001) számú határozatot.
- 8 E határozat preambuluma újílag megerősíti, hogy „az ENSZ Alapokmányának megfelelően minden eszközzel küzdeni kell a nemzetközi béke és biztonság terrorcselekmények általi fenyegettsége ellen”. [nem hivatalos fordítás]
- 9 Az említett határozat 5. cikke értelmében „a terrorcselekmények, illetve a terrorista módszerek és gyakorlatok az Egyesült Nemzetek Szervezetének céljaiba és elveibe ütköznek, továbbá [...] a terrorcselekmények tudatos finanszírozása és szervezése, valamint az erre való felbujtás szintén az Egyesült Nemzetek Szervezetének céljaiba és elveibe ütközik”. [nem hivatalos fordítás]

- 10 Az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa 2001. november 12-én elfogadta az 1377. (2001) számú határozatot, amelyben „[h]angsúlyozza, hogy a nemzetközi terrorcselekmények az Egyesült Nemzetek Szervezetének Alapokmányában kimondott célokba és elvekbe ütköznek, valamint hogy a nemzetközi terrorcselekmények finanszírozása, tervezése és előkészítése, valamint ennek bármilyen formában történő támogatása szintén az [abban] kimondott célokba és elvekbe ütközik”. [nem hivatalos fordítás]

Az uniós szabályozás

Az irányelv

- 11 Az irányelv (3) preambulumbekkezdése értelmében a Genfi Egyezmény a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi.
- 12 Az irányelv (6) preambulumbekkezdése kimondja, hogy az irányelv legfőbb célja egyrésztől annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulóknak beazonosítására, másrésztől annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez.

- 13 Az irányelv (9) preambulumbekzdése a következésképpen szól:

„Nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá harmadik országok azon állampolgárai, illetve azon hontalan személyek, akik számára nem a nemzetközi védelem szükségessége miatt, hanem kivételes vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján engedélyezték a tagállamok területén való tartózkodást.”

- 14 Az irányelv (10) preambulumbekzdése pontosítja, hogy az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, valamint az Alapjogi Charta által elismert alapelveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását.

- 15 Az irányelv (16) és (17) preambulumbekzdése a következésképpen szól:

„(16) Meg kell állapítani a menekült jogállás meghatározásának és tartalmának minimumszabályait annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai a Genfi Egyezmény alkalmazása során iránymutatást kapjanak.

(17) Közös feltételeket kell elfogadni a menedékkérőknek a Genfi Egyezmény 1. cikke értelmében menekültként történő elismerésére vonatkozóan.”

16 Az irányelv (22) preambulumbekzdése a következőt mondja ki:

„Az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel ellentétes cselekményeket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambuluma, valamint 1. és 2. cikke sorolja fel, valamint belefoglalták azokat a terrorizmus leküzdésére irányuló intézkedésekről szóló ENSZ-határozatokba is, amelyek szerint: »a terrorcselekmények, illetve a terrorista módszerek és gyakorlatok ellentétesek az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel«, továbbá: »a terrorcselekmények tudatos finanszírozása és megtervezése, illetve az arra való felbujtás szintén ellentétes az Egyesült Nemzetek céljaival és alapelveivel.«”

17 Az irányelv célja – annak 1. cikke értelmében – egyrészt a harmadik országok állampolgárai, illetve hontalan személyek nemzetközi védelemben részesülésére vonatkozó feltételekre, másrészt pedig a biztosított védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályok megállapítása.

18 Az irányelv 2. cikke értelmében az irányelv alkalmazásában:

„a) »nemzetközi védelem«: a d) pont szerinti menekült jogállás, illetve az f) pont szerinti kiegészítő védelmi jogállás;

[...]

c) »menekült«: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott féelme miatt az

állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és rá a 12. cikk nem vonatkozik;

- d) »menekült jogállás«: harmadik ország állampolgárának, illetve hontalan személynek valamely tagállam által menekültként történő elismertsége [helyesen: elismerése];

[...]

- g) »nemzetközi védelem iránti kérelem«: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető, és amely kapcsán a kérelmező nem kéri kifejezetten egy más jellegű, ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan védelem biztosítását, amelynek megadását külön kell kérelmezni;

[...]”

19 Az irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek; valamint úgyszintén a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására is, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvvel.”

20 Az irányelv „Menekültkénti elismerés feltételei” címet viselő III. fejezete „Kizáró okok” címet viselő 12. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek menekültként való elismerése kizárt, amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy az érintett személy:

[...]

- b) a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását megelőzően – vagyis a menekült jogállás elismerésén alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontja előtt – súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el;
- c) az Egyesült Nemzetek – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös.

(3) A (2) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.”

- 21 Az irányelv 13. és 18. cikke kimondja, hogy a tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát ismerik el menekültként, illetve részesítenek kiegészítő védelemben, aki megfelel az irányelv II. és III., illetve a II. és V. fejezetében előírt feltételeknek.
- 22 Az irányelv „A menekült jogállás” címet viselő IV. fejezetének „A menekült jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása” címet viselő 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a harmadik ország állampolgára vagy a hontalan személy a 11. cikk értelmében már nem minősül menekültnek, úgy az ezen irányelv hatálybalépése után benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek tekintetében a tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik az érintett személy valamely [illetékes] szerv által elismert menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását.

[...]

(3) A tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a harmadik ország állampolgárának vagy a hontalan személynek a menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha a menekült jogállás elismerése után az érintett tagállam megállapítja, hogy:

- a) az érintett személy menekültként való elismerését a 12. cikkel összhangban ki kellett volna zárni, illetve az érintett személy menekültként való elismerése a 12. cikkel összhangban kizárt;

[...]”

- 23 Az irányelv „A nemzetközi védelem tartalma” címet viselő VII. fejezetében szereplő 21. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeiknek megfelelően tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.

(2) Amennyiben azt az (1) bekezdésben említett nemzetközi kötelezettségek nem tiltják, úgy a tagállamok – a menekültként való hivatalos elismerés tényétől függetlenül – visszaküldhetik a menekültet, ha:

- a) alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam biztonságára, [vagy]

- b) [mivel] különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az érintett tagállam társadalmára.”

- 24 Az irányelv 38. és 39. cikke értelmében 2004. november 9-én lépett hatályba, és azt legkésőbb 2006. október 10-ig kellett átültetni.

A 2001/931/KKBP közös álláspon

- 25 Az 1373. (2001) számú határozat végrehajtása érdekében az Európai Unió Tanácsa elfogadta a terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i 2001/931/KKBP közös állásponot (HL L 344., 93. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 217. o).
- 26 E közös álláspon 1. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy azt „a terrorcselekményekben részt vevő [...] személyekre, csoportokra és szervezetekre” kell alkalmazni, amelyek listája az említett közös álláspon mellékletében szerepel.
- 27 A 2001/931 közös álláspon 1. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében a közös álláspon alkalmazásában:

„(2) [...] »terrorcselekményekben részt vevő személyek, csoportok és szervezetek«:

- a terrorcselekményeket elkövető vagy elkövetését megkísérítő, vagy a terrorcselekményekben részt vevő vagy azok elkövetését elősegítő személyek,
- az ilyen személyek közvetett vagy közvetlen tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló szervezetek; az ilyen személyek és szervezetek nevében vagy irányítása alatt eljáró személyek, ideértve az ilyen személyek és a velük kapcsolatban álló személyek és szervezetek közvetlen tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló vagyonból származó vagy abból keletkezett pénzeszközök.

(3) [...] »terrorcselekmény«: a következő szándékos cselekmények egyike, amely jellege vagy összefüggései révén súlyos kárt okozhat egy országnak vagy egy nemzetközi szervezetnek, és amelyet a nemzeti jog bűncselekményként határoz meg, amennyiben abból a célból követik el, hogy:

[...]

iii. súlyosan megingassák vagy lerombolják egy ország vagy egy nemzetközi szervezet alapvető politikai, alkotmányos, gazdasági vagy társadalmi felépítését:

[...]

k) részvétel terroristacsoport tevékenységében, ideértve információk vagy anyagi erőforrások rendelkezésre bocsátását, vagy a csoport tevékenységének finanszírozását bármilyen módon, annak tudatában, hogy az hozzájárul a csoport bűnöző tevékenységeihez.

[...]”

²⁸ A 2001/931 közös állásponrt tartalmazza „Az 1. cikkben említett személyek, csoportok és szervezetek első listáját [...]”. Kezdetben ezen a listán nem szerepelt sem a DHKP/C, sem a PKK.

²⁹ E melléklet tartalmát a 2002. május 2-i 2002/340/KKBP tanácsi közös állásponrt (HL L 116., 75. o.) tette naprakészé.

- 30 Az említett, naprakésszé tett melléklet „Csoportok és szervezetek” címet viselő 2. szakaszának 9. és 19. pontjában szerepel a „Kurd Munkáspárt (PKK)” és a „Forradalmi Népi Felszabadítási Hadsereg/Front/Párt (DHKP/C), (Devrimci Sol [Forradalmi Baloldal], Dev Sol)”. E szervezeteket ezután a 2001/931 közös álláspont 1. cikkének (1) és (6) bekezdésében előírt listán a későbbi tanácsi közös álláspontokkal – legutóbb a 2001/931 közös álláspont 2., 3. és 4. cikkének hatálya alá tartozó személyek, csoportok és szervezetek listájának naprakésszé tételéről szóló, 2010. július 12-i 2010/386/KKBP tanácsi határozattal (HL L 178., 28. o.) – tartották fenn a listán.

A 2002/475/IB kerethatározat

- 31 A terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat 1. cikke (HL L 164., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 18. o.) arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket az említett cikkben felsorolt azon szándékos cselekmények terrorista bűncselekményekké nyilvánítására, amelyek az elkövetés módja vagy összefüggéseik folytán egy államot vagy nemzetközi szervezetet komolyan károsíthatnak, ha az elkövető azokat a szintén az említett cikkben felsorolt valamely céllal követi el.
- 32 Az említett kerethatározat „Terroristacsoportokhoz kapcsolódó bűncselekmények” címet viselő 2. cikkének (2) bekezdése ekként rendelkezik:

„Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy az alábbi szándékos cselekmények büntethetőségét biztosítsa:

[...]

- b) részvétel terroristacsoport tevékenységében, beleértve információk vagy anyagi források szolgáltatását vagy a tevékenység bármilyen módon történő finanszírozását is, annak tudatában, hogy ez a részvétel hozzájárul a terroristacsoport büntetendő cselekményeihez.”

A nemzeti szabályozás

- 33 Az alkotmány (Grundgesetz) 16a. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A politikai okból üldözöttek menedékjogot élveznek.”

- 34 A menekültügyi eljárásról szóló törvény (Asylverfahrensgesetz, a továbbiakban: AsylVfG) 2008. szeptember 2-án kihirdetett változatában (BGBl. 2008. I., 1798. o.) 1. §-a kimondja, hogy e törvényt azokra a külföldiekre kell alkalmazni, akik az alkotmány 16a. §-ának (1) bekezdése szerinti politikai üldözötként kérnek védelmet, illetve akik a Genfi Egyezmény szerinti, az üldöztetésekkel szembeni védelmet kérnek.

- 35 Az AsylVfG 2. cikke előírja, hogy a menedékjog jogosultjait a nemzeti területen a Genfi Egyezményben meghatározott jogállás illeti meg.

- 36 A menekült jogállást először a külföldiek szövetségi területre való beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet, a továbbiakban: Ausländerngesetz) 51. §-a szabályozta.

- 37 A nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. január 9-i törvény (Gesetz zur Bekämpfung des internationalen Terrorismus, BGBl. 2002. I., 361. o., a továbbiakban: Terrorismusbekämpfungsgesetz) vezette be első alkalommal – 2002. január 11-i hatállyal – az Ausländergesetz 51. §-a (3) bekezdésének második mondatába a Genfi Egyezmény 1F. cikkében előírtakat tükröző kizáró okokat.
- 38 A 2007. augusztus 28-án hatályba léptetett, az Európai Unió tartózkodási és menedéjogi irányelveinek átültetését szolgáló, 2007. augusztus 19-i törvénnyel (Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union, BGBl. 2007. I., 1970. o.) a Németországi Szövetségi Köztársaság többek között az irányelvet is átültette.
- 39 Jelenleg a menekültkénti elismerés feltételeit az AsylVfG 3. §-a rögzíti. Ennek (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A külföldi a [Genfi Egyezmény] értelmében vett menekült, ha az állampolgársága szerinti államban a [külföldiek szövetségi területen való tartózkodásáról, kereső tevékenységéről és integrációjáról szóló törvény (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, a továbbiakban: Aufenthaltsgesetz)] 60. §-ának (1) bekezdése értelmében vett fenyegetettségnek van kitéve [...]

(2) A külföldi állampolgár menekültként történő, (1) bekezdés szerinti elismerése kizárt, amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy az érintett személy:

[...]

2. a nemzeti területen kívül, a menekültként történő befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el, ideértve különösen a kegyetlen cselekményt, akkor is, ha azt állítólagos politikai célból követte el, vagy

(3) az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös.

Az első mondatot kell alkalmazni arra a külföldre is, aki ilyen bűncselekmények vagy cselekmények elkövetésére másokat felbujtott, illetve azok elkövetésében bármilyen módon részt vett.”

⁴⁰ Az AsylVfG 3. §-ának (2) bekezdésében szereplő kizáró okokat 2007. augusztus 28-i hatállyal az Aufenthaltsgesetz 60. §-a (8) bekezdésének második mondata, ez utóbbit pedig az Ausländergesetz 51. §-a (3) bekezdésének második mondata váltotta fel.

⁴¹ Az Aufenthaltsgesetz 2008. február 25-én kihirdetett változata (BGBl. 2008. I., 162. o.) 60. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A [Genfi] Egyezmény alkalmazásában a külföldi nem utasítható ki olyan államba, amelyben élete vagy személyes szabadsága faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, valamely társadalmi csoporthoz való tartozása vagy politikai meggyőződése miatt fenyegetve van. [...]”

⁴² Az AsylVfG 73. §-a (1) bekezdésének első mondata előírja, hogy „[a] menedékjog elismerését és a menekült jogállást haladéktalanul vissza kell vonni, ha az azok alapjául szolgáló körülmények már nem állnak fenn”.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-57/09. sz. ügy

- 43 2002 végén az 1975-ös születésű B. beutazott Németországba, ahol menedékjogot és a menekülteket megillető védelmet kért, másodlagosan pedig a Törökországba való kitoloncolására vonatkozó tilalom alkalmazását kérte.
- 44 Kérelmének alátámasztására különösen azt adta elő, hogy Törökországban már diákként a Dev Sollal (jelenleg: DHKP/C) szimpatizált, és hogy 1993 végétől 1995 elejéig támogatta a hegyekben folyó fegyveres gerillaharcot.
- 45 1995. februári letartóztatását követően testileg súlyosan bántalmazták, és kínvallatással kényszerítették vallomásra.
- 46 1995 decemberében életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték.
- 47 Fogva tartásának idején, 2001-ben – miután magára vállalta besúgással vádolt rabtársának megölését – ismételten életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték.

- 48 Egészségügyi állapota miatt 2002 decemberében hat hónapra feltételes szabadságra bocsátották, amit kihasználva elhagyta Törökországot, és Németországba ment.
- 49 A Bundesamt 2004. szeptember 14-i határozatával B. menedékjog iránti kérelmét mind megalapozatlant elutasította, és megállapította, hogy az Ausländergesetz 51. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek nem teljesülnek. A Bundesamt úgy vélte, hogy B. – mivel súlyos, nem politikai bűncselekményeket követett el – az Ausländergesetz 51. §-a (3) bekezdésének második mondatában (később az Aufenthaltsgesetz 60. §-a (8) bekezdésének második mondatában, majd az AsylVfG 3. §-a (2) bekezdésének 2. pontjában) előírt második kizáró ok hatálya alá tartozik.
- 50 Ugyanezen határozatában a Bundesamt azt is megállapította, hogy az alkalmazandó nemzeti jogban B. Törökországba való kitoloncolásával szemben nem állnak fenn akadályok, és B.-t ezen országba való kitoloncolásra alkalmasnak minősítette.
- 51 A Verwaltungsgericht Gelsenkirchen (gelsenkircheneri közigazgatási bíróság) 2006. június 13-án megsemmisítette a Bundesamt határozatát, és e hatóságot B. menedékjogának elismerésére és Törökországba való kitoloncolása tilalmának megállapítására kötelezte.
- 52 2007. március 27-i ítéletével az Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Észak-Rajna–Vesztfália tartomány regionális fellebbviteli közigazgatási bírósága) elutasította az említett ítélet ellen a Bundesamt által benyújtott fellebbezést, mivel úgy vélte, hogy a Grundgesetz 16a. §-a alapján B. menedékjogát, valamint menekült jogállását el kell ismerni.

- 53 E bíróság különösen úgy vélte, hogy a Bundesamt által hivatkozott kizáró okot úgy kell értelmezni, hogy az nem csak a múltban elkövetett valamely súlyos, nem politikai bűncselekmény szankcionálását, hanem azon veszély megelőzését is előírja, amelyet a fogadó ország számára a kérelmező esetlegesen jelenthet, valamint hogy annak alkalmazása az adott ügy arányosság elvének fényében történő, átfogó értékelését kívánja meg.
- 54 A Bundesamt az említett ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel fordult a Bundesverwaltungsgerichthez (szövetségi közigazgatási bíróság), amelyben kérte az Aufenthaltsgesetz 60. §-a (8) bekezdésének második mondatában (majd később az AsylVfG 3. §-a (2) bekezdésének 2. és 3. pontjában) előírt második és harmadik kizáró ok alkalmazását, és azzal érvelt, hogy – a fellebbviteli bíróság által elfogadott elmélettel ellentétben – e két kizáró ok nem foglalja magában sem a Németországi Szövetségi Köztársaság biztonságára nézve jelentett veszély fennállását, sem pedig az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatát.
- 55 Ezen túlmenően, a Bundesamt szerint az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti kizáró okok azon elvek körébe tartoznak, amelyekről az irányelv 3. cikke értelmében a tagállamok nem térhetnek el.

A C-101/09. sz. ügy

- 56 Az 1968-as születésű D. 2001 májusa óta tartózkodik Németországban, ahol 2001. május 11-én menedékjogot kért.

- 57 Kérelmének alátámasztására különösen azt adta elő, hogy 1990-ben a hegyekbe menekült, hogy belépjen a PKK-ba. Gerillatevékenységben vett részt, és a PKK magas rangú képviselője lett. 1998 végén a PKK Észak-Irakba küldte.
- 58 A PKK vezetőségével történt politikai nézeteltérés után, 2000 májusában kilépett a szervezetből, és őt azóta fenyegetik. Még körülbelül egy évig maradt Észak-Irakban, de ott nem volt biztonságban.
- 59 A Bundesamt 2001 májusában menedékjogot adott D.-nek, és az akkoriban hatályos nemzeti jog alapján elismerte menekült jogállását.
- 60 A Terrorismusbekämpfungsgesetz hatálybalépésének következtében a Bundesamt visszavonás iránti eljárást indított, és 2004. május 6-i határozatával az AsylVfG 73. §-ának (1) bekezdése alapján visszavonta a D. menedékjogának megadásáról és a részére biztosított menekült jogállás elismeréséről szóló határozatot. Ez a hatóság úgy vélte, hogy komoly okkal feltételezhető, hogy menekültként történő befogadását megelőzően D. súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el Németországon kívül, valamint hogy bűnös az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben.
- 61 2005. november 29-i ítéletével a Verwaltungsgericht Gelsenkirchen megsemmisítette a visszavonásról szóló határozatot.
- 62 Az Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen 2007. március 27-i ítéletével elutasította a Bundesamt fellebbezését. Az ugyanazonnap a B.-re vonatkozó ügyben hozott ítéletét alátámasztó érveléssel megegyezően, az említett bíróság úgy vélekedett, hogy D. esetében sem alkalmazhatóak a nemzeti szabályozásban előírt kizáró okok.

- 63 Ezen ítélet ellen a Bundesamt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben lényegében a B.-re vonatkozó ügyben benyújtott felülvizsgálati kérelemben előadottakkal azonos jogalapokat hozott fel.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

- 64 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a fellebbviteli bíróság által tett megállapítások szerint – amely megállapítások kötik a kérdést előterjesztő bíróságot – az alapeljárás alperesei a származási országukba való visszatérés esetén nem élveznének elégséges védelmet az újabb üldöztetésekkel szemben. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy mindkét ügyben teljesülnek a menekültként való elismerésre vonatkozó pozitív feltételek. Az érdekeltek esetében azonban nem ismerhető el a menekült jogállás, ha alkalmazni kell az irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében előírt valamelyik kizáró okot.
- 65 Az említett bíróság pontosítja, hogy valamely kizáró ok alkalmazása esetén az alapeljárás alpereseinek menedékjoga a Grundgesetz 16a. §-a alapján elismerhető, amely a személyek egyik kategóriáját sem zárja ki e jog alól.
- 66 A kérdést előterjesztő bíróság végül megállapítja, hogy sem az irányelv 12. cikke szerinti kizárás, sem pedig a Grundgesetz 16a. §-a és az irányelv közötti esetleges összeegyeztethetelenség megállapítása nem eredményezné szükségszerűen a németországi tartózkodáshoz való jog elvesztését az alapeljárás alperesei számára.
- 67 Ilyen körülmények között a Bundesverwaltungsgericht felfüggesztette az eljárásokat, és mindkét alapeljárás tekintetében az alábbi öt kérdést terjesztette előzetes

döntéshozatalra a Bíróság elé, amely kérdések közül az első és az ötödik megfogalmazása – tekintettel az egyes ügyek saját körülményeire – enyhén eltér:

„1) Az [...] irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja szerinti értelemben vett súlyos, nem politikai bűncselekményről vagy az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményről van-e szó akkor, ha:

[–] a kérelmező a [2001/931] közös álláspont mellékletében megjelölt személyek, csoportok és szervezetek között felsorolt és terrorista módszereket alkalmazó szervezet tagja volt, és a kérelmező e szervezet fegyveres harcát tevékenyen támogatta? [(C-57/09. sz. ügy)]

[–] a külföldi több évig egy olyan szervezet (a jelen ügyben: a PKK) harcosa és tisztségviselője volt – egy ideig a vezető testület tagjaként is –, amely az állam elleni (a jelen ügyben: Törökország) fegyveres harca során rendszeresen terrorista módszereket is alkalmazott, és amely a [2001/931] közös álláspont mellékletében megjelölt személyek, csoportok és szervezetek között szerepel, és a külföldi e szervezet fegyveres harcát kiemelt pozícióban tevékenyen támogatta? [(C-101/09. sz. ügy)]

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a menekültként való elismerésnek az [...] irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) [és] c) pontja szerinti kizárása feltételezi-e, hogy [az érintett személy] továbbra is veszélyt jelent?

3) A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a menekültként való elismerésnek az [...] irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) [és] c) pontja szerinti kizárása feltételezi-e az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatának elvégzését?

4) A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

a) Az arányosság vizsgálata során figyelembe kell-e venni, hogy [az érintett személy] az [EJEE] 3. cikke vagy a nemzeti rendelkezések alapján a kitoloncolással szembeni védelmet élvez?

b) A kizárás csak különleges jellemzőkkel rendelkező kivételes esetekben aránytalan?

5) Az [...] irányelv 3. cikke értelmében összeegyeztethető-e az irányelvvel, hogy:

[–] a kérelmező az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti kizáró ok fennállása ellenére menedékjogra jogosult a nemzeti alkotmányjog alapján? [(C-57/09. sz. ügy)]

[–] a külföldi az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti kizáró ok fennállása és a menekült jogállásnak az irányelv 14. cikkének (3) bekezdése [a) pontja] szerinti visszavonása ellenére a továbbiakban is menedékjogra jogosult a nemzeti alkotmányjog alapján? [(C-101/09. sz. ügy)]”

⁶⁸ A Bíróság elnöke 2009. május 4-i végzésével elrendelte a C-57/09. és a C-101/09. sz. ügyek egyesítését az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából.

A Bíróság hatásköréről

- 69 Az alapügyekben a Bundesamt a vitatott határozatokat az irányelv hatálybalépése – azaz 2004. november 9. – előtt alkalmazandó jogszabály alapján fogadta el.
- 70 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmekhez vezető említett határozatok tehát nem tartoznak az irányelv időbeli hatálya alá.
- 71 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy ha a nemzeti bíróságok által feltett kérdések egy közösségi jogi rendelkezés értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni. Különösen sem az EK 68. cikk és az EK 234. cikk értelméből, sem az utóbbi rendelkezéssel létrehozott eljárás céljából nem következik, hogy az EK-Szerződés alkotói ki akarták zárni a Bíróság hatásköréből a valamely irányelvre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket abban a sajtáságos esetben, amikor a tagállam tisztán belső jogviszonyára alkalmazandó szabályok meghatározása érdekében e tagállam nemzeti joga a nemzetközi egyezmény ezen irányelv által átvett rendelkezéseinek tartalmára utal. Ilyen esetben egyértelmű uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések megakadályozása érdekében egységesen értelmezzék e nemzetközi egyezménynek a nemzeti jog és az uniós jog által átvett rendelkezéseit, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (lásd analógia útján a C-175/08., C-176/08., C-178/08. és C-179/08. sz., Salahadin Abdulla és társai egyesített ügyekben 2010. március 2-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-1493. o.] 48. pontját).
- 72 A jelen alapügyekben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a Terrorismusbekämpfungsgesetz a nemzeti jogba a Genfi Egyezmény 1F. cikkében szereplőkkel lényegében azonos, a menekült jogállást kizáró okokat iktatott be. Mivel az irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében szereplő kizáró okok lényegében szintén megfelelnek az említett 1F. cikkben szereplőknek, a Bundesamt az alapeljárásokban

hozott – az irányelv hatálybalépése előtt elfogadott – két határozatában vizsgálta és alkalmazta azokat a kizáró okokat, amelyek lényegében megfelelnek a később az irányelvbe beiktatottaknak.

73 Ezen túlmenően a Bundesamtnek a D. részére menekült jogállást biztosító határozat visszavonására irányuló döntését illetően, meg kell jegyezni, hogy az irányelv 14. cikke (3) bekezdésének a) pontja arra kötelezi a tagállamok illetékes hatóságait, hogy vonják vissza bármely érintett személy menekült jogállását, ha megállapítják, hogy az említett jogállás elismerése után az érintett személy ekként való „elismerését a 12. cikkkel összhangban ki kellett volna zárni”, illetve az „kizárt”.

74 Márpedig az irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében előírt visszavonási okkal ellentétben az említett cikk (3) bekezdésének a) pontjában szereplő visszavonási okra nem vonatkozik átmeneti rendszer, valamint nem korlátozható az irányelv hatálybalépését követően benyújtott kérelmekre, illetve hozott határozatokra. Ezenfelül nem rendelkezik az említett cikk (4) bekezdésében kimondott visszavonási okok fakultatív jellegével.

75 Ilyen körülmények között meg kell válaszolni a feltett kérdéseket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 76 Az irányelvet többek között az EK 63. cikk első bekezdése 1. pontjának c) alpontja alapján fogadták el, amely a Tanácsot felhatalmazta arra, hogy intézkedéseket hozzon a menekültügyre vonatkozóan a Genfi Egyezményrel, valamint az egyéb irányadó egyezményekkel összhangban a harmadik országok állampolgárainak menekültkénti elismerésére vonatkozó minimumszabályok területén.
- 77 Az irányelv (3), (16) és (17) preambulumbekendéséből kitűnik, hogy a Genfi Egyezmény a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi, és azért fogadták el az irányelvnek a menekült jogállás nyújtásának feltételeire, valamint e jogállás tartalmára vonatkozó rendelkezéseit, hogy közös fogalmakra és feltételekre támaszkodva segítsék a tagállamok illetékes hatóságait ezen egyezmény alkalmazása során (a fent hivatkozott Salahadin Abdulla és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 52. pontja, valamint a C-31/09. sz. Bolbol-ügyben 2010. június 17-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5539. o.] 37. pontja).
- 78 Az irányelv rendelkezéseit tehát annak általános rendszere és célkitűzése fényében kell értelmezni, tiszteletben tartva az EK 63. cikk első bekezdésének 1. pontjában – jelenleg az EUMSZ 78. cikk 1. pontja – említett Genfi Egyezményt és az egyéb irányadó egyezményeket. Ezen értelmezés során az irányelv (10) preambulumbekendéséből eredően tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat és különösen az Alapjogi Charta által elismert alapelveket (a fent hivatkozott Salahadin Abdulla és társai egyesített

ügyekben hozott ítélet 53. és 54. pontja, valamint a fent hivatkozott Bolbol-ügyben hozott ítélet 38. pontja).

Az első kérdésről

- 79 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével mindkét ügyben lényegében azt kérdezi, hogy az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti értelemben vett „súlyos, nem politikai bűncselekményről” vagy „az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményről” van-e szó akkor, ha az érintett személy a 2001/931 közös álláspont mellékletét képező listára terrorcselekményekben való részvétele miatt felvett valamely szervezet tagja volt, és e szervezet fegyveres harcát – adott esetben kiemelt pozícióban – tevékenyen támogatta.
- 80 E kérdés megválaszolása érdekében – amely kérdés annak meghatározására irányul, hogy valamely személynek az említett listára felvett szervezetben meglévő tagsága mennyiben tartozhat az irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) és c) pontjának hatálya alá – előzetesen azt kell ellenőrizni, hogy az ilyen szervezet által elkövetett cselekmények – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság feltételezi – tartozhatnak-e az említett b) illetve c) pontban előírt súlyos bűncselekmények és cselekmények kategóriájába.
- 81 Elsősorban azt kell megvizsgálni, hogy a polgári lakossággal szembeni erőszakkal jellemzett, terrorista jellegű cselekményeket – még akkor is, ha azokat állítólagos politikai célból követték el – az említett b) pont szerinti, súlyos, nem politikai bűncselekményeknek kell-e tekinteni.

- 82 Másodsorban – az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének c) pontjában előírt, az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményeket illetően – az irányelv (22) preambulumbekendése kimondja, hogy ezeket a cselekményeket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambuluma, valamint 1. és 2. cikke sorolja fel, valamint belefoglalták azokat a nemzetközi terrorizmus leküzdésére irányuló intézkedésekről szóló ENSZ-határozatokba is.
- 83 Ezen aktusok között szerepel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 1373. (2001) sz. és 1377. (2001) sz. határozata, amelyekből kitűnik, hogy a Biztonsági Tanács abból az elvből indul ki, hogy a nemzetközi terrorcselekmények – általánosságban és valamely állam részvételétől függetlenül – ellentétesek az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel.
- 84 Következésképpen – amint azt a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben valamennyi, észrevételt benyújtó kormány és az Európai Bizottság kijelentette – a tagállamok illetékes hatóságai az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének c) pontját olyan személyre is alkalmazhatják, aki a 2001/931 közös álláspont mellékletét képező listára felvett valamely szervezetben meglévő tagsága keretében nemzetközi léptékű terrorcselekményekben vett részt.
- 85 Ezután felmerül az a kérdés, hogy valamely ilyen szervezetbeli tagság milyen mértékben jelenti azt, hogy az érintett személy az irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) és c) pontjának hatálya alá tartozik, amennyiben e szervezet fegyveres harcát – adott esetben kiemelt pozícióban – tevékenyen támogatta.
- 86 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja – a Genfi Egyezmény 1F. cikkének b) és c) pontjához hasonlóan – csak abban az esetben teszi lehetővé, hogy kizárt legyen valamely személy menekültként való elismerése, amennyiben „nyomós ok van” annak feltételezésére, hogy az érintett személy a menedéket nyújtó országban kívül, az országba menekültként történő

befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt „követett el”, vagy hogy az „[érintett személy] bűnös” az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben.

- 87 Az irányelv említett rendelkezéseinek megfogalmazásából kitűnik, hogy az érintett tagállam illetékes hatósága csak azt követően alkalmazhatja e rendelkezéseket, hogy minden egyes esetben értékelte a tudomására jutott konkrét tényeket annak meghatározása érdekében, hogy van-e nyomós ok annak feltételezésére, hogy az érintett személy – aki egyebekben megfelel a menekült jogállás megszerzésére vonatkozó szempontoknak – által elkövetett cselekmények e két kizáró ok valamelyikének hatálya alá tartoznak.
- 88 Következésképpen elsősorban – még ha a 2001/931 közös álláspont mellékletét képező listára terrorcselekményekben való részvétele miatt felvett valamely szervezet által elkövetett cselekmények az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában előírt kizáró okokba sorolhatók is – az az egyedüli körülmény, hogy az érintett személy egy ilyen szervezetben rendelkezett tagsággal, nem járhat azzal az automatikus következménnyel, hogy az említett rendelkezések értelmében ki kell zárni menekültként való elismerését.
- 89 Az elérni kívánt célkitűzéseket illetően ugyanis nincs közvetlen kapcsolat a 2001/931 közös álláspont és az irányelv között, és nem igazolt az, hogy az illetékes hatóság – amennyiben azt tervezi, hogy valamely személy menekültként való elismerését az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján kizárja – kizárólag arra támaszkodjon, hogy az érintett személy a Genfi Egyezmény tiszteletben tartásával az irányelv által létesített kereten kívül elfogadott valamely listára felvett szervezetben rendelkezett tagsággal.
- 90 Valamely szervezetnek a 2001/931 közös álláspont mellékletét képezőhöz hasonló listára való felvétele azonban lehetővé teszi azon csoport terrorista jellegének megállapítását, amelynek az érintett személy a tagja volt, ami pedig olyan tényezőt képez, amelyet az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie akkor, amikor első alkalommal

ellenőrzi, hogy e csoport az irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) vagy c) pontjának hatálya alá tartozó cselekményeket követett-e el.

- 91 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy azok a feltételek, amelyek mellett azt a két szervezetet, amelynek az alapeljárás alperesei tagjai voltak, felvették az említett listára, nem hasonlíthatók össze a konkrét tények azon egyedi értékelésével, amelynek valamely személy menekültként való elismerésének az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárására vonatkozó bármely határozatot meg kell előznie.
- 92 Másodsorban – és a Bizottság érvelésével ellentétben – valamely terroristacsoport tevékenységeiben való, a 2002/475 kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti részvétel sem tartozik szükségszerűen és automatikusan az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában előírt kizáró okok hatálya alá.
- 93 A 2001/931 közös állásponthoz hasonlóan ugyanis, nemcsak hogy ezt a kerethatározatot az irányelv – alapvetően humanitárius – kontextusától eltérő kontextusban fogadták el, hanem az említett kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott valamely terroristacsoport tevékenységeiben való szándékos részvétel – amelyet a tagállamoknak nemzeti jogukban büntetendővé kellett minősíteniük – sem olyan jellegű, hogy kiváltsa az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában szereplő kizáró okok automatikus alkalmazását, amelyek minden egyes egyedi ügy valamennyi sajátos körülményének teljes körű vizsgálatát feltételezik.
- 94 Mindezen megfontolásokból az következik, hogy azon személy menekültként való elismerésének kizárása, aki terrorista módszereket alkalmazó valamely szervezetben tagsággal rendelkezett, azon konkrét tények egyedi vizsgálatától függ, amelyek lehetővé teszik annak értékelését, hogy léteznek-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy az e szervezeten belüli tevékenységeinek keretében az érintett személy súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el, vagy az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös, vagy ilyen bűncselekmény vagy ilyen cselekmények

felbujtója volt, vagy azok elkövetésében bármilyen más módon vett részt az irányelv 12. cikkének (3) bekezdése értelmében.

- 95 Az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában szereplő kizáró okok fennállásának megállapíthatóságához az szükséges, hogy a szervezet által abban az időszakban elkövetett cselekményekkel kapcsolatos felelősség egy része, amely időszakban az érintett személy annak tagja volt, az érintett személynek betudható legyen, figyelemmel az említett (2) bekezdésben megkövetelt bizonyítási szintre.
- 96 Ezt az egyéni felelősséget mind objektív, mind szubjektív szempontok alapján kell értékelni.
- 97 Ennek céljából az illetékes hatóságnak többek között vizsgálnia kell az érintett személy által a szóban forgó cselekmények elkövetésében ténylegesen játszott szerepet, szervezeten belüli pozícióját, annak mértékét, hogy az érintett személynek mennyire volt tudomása vagy feltehetően mennyire volt tudomása a szervezet tevékenységeiről, azon esetleges nyomást, amelynek az érintett személy ki volt téve, illetve a magatartásának befolyásolására alkalmas más tényezőket.
- 98 Az a hatóság, amely e vizsgálat során megállapítja, hogy a D.-hez hasonló valamely személy terrorista módszereket alkalmazó valamely szervezetben kiemelt pozíciót töltött be, feltételezheti e személy egyéni felelősségét az e szervezet által a releváns időszakban elkövetett cselekményekért, mindazonáltal a releváns körülmények összességét akkor is meg kell vizsgálni az említett személy menekültként való elismerésének az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárására vonatkozó határozat elfogadása előtt.

- 99 A fenti megfontolások összességére tekintettel a mindkét ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontját a következőképpen kell értelmezni:
- az, hogy valamely személy a 2001/931 közös álláspont mellékletét képező listára terrorcselekményekben való részvétele miatt felvett valamely szervezet tagja volt, valamint hogy e szervezet fegyveres harcát tevékenyen támogatta, nem képez automatikusan nyomós okot annak feltételezésére, hogy az említett személy „súlyos, nem politikai bűncselekményt” vagy „az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményeket” követett el;
  - ilyen kontextusban annak megállapítása, hogy nyomós okok alapján feltételezhető, hogy valamely személy ilyen bűncselekményt követett el, vagy ilyen cselekmények elkövetésében bűnös, a konkrét tények annak meghatározására irányuló, eseti alapon végzett értékelésétől függ, hogy az érintett szervezet által elkövetett cselekmények megfelelnek-e az említett rendelkezésekben megállapított feltételeknek, és hogy az érintett személynek betudható-e egyéni felelősség e cselekmények végzéséért, figyelemmel az említett 12. cikk (2) bekezdésében megkövetelt bizonyítási szintre.

A második kérdésről

- 100 A kérdést előterjesztő bíróság mindkét ügyben feltett második kérdésével arra kíván választ kapni, hogy a menekültként való elismerés irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárásának feltétele-e az, hogy az érintett személy továbbra is veszélyt jelentsen a fogadó tagállamra nézve.
- 101 Előjáróban hangsúlyozni kell, hogy az irányelv rendszerében a valamely menekült által az érintett tagállamra nézve esetlegesen jelentett tényleges veszélyt nem az irányelv

12. cikke (2) bekezdésének, hanem egyrészt 14. cikke (4) bekezdése a) pontjának – amelynek értelmében a tagállam különösen akkor vonhatja vissza a menekült részére biztosított jogállást, ha alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent a biztonságra –, másrészt pedig 21. cikke (2) bekezdésének keretében veszik figyelembe, amely utóbbi előírja, hogy a fogadó tagállam – amint azt a Genfi Egyezmény 33. cikkének (2) bekezdése is engedélyezi – visszaküldheti a menekültet, ha alaposan feltehető, hogy veszélyt jelent e tagállam biztonságára vagy társadalmára.

- 102 Az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének – a Genfi Egyezmény 1F. cikkének b) és c) pontjával azonos – b) és c) pontja értelmében valamely harmadik ország állampolgárának menekültként való elismerése kizárt, amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy a menedéket nyújtó országon kívül, „az országba menekültként történő befogadását megelőzően” súlyos, nem politikai bűncselekményt „követett el”, vagy hogy „bűnös” az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben.
- 103 Az e két kizáró okot meghatározó rendelkezések szövegének megfelelően, azok célja a múltban elkövetett cselekmények szankcionálása, amint azt az észrevételeket benyújtó valamennyi kormány és a Bizottság is állította.
- 104 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az említett kizáró okokat azzal a céllal hozták létre, hogy kizárják a menekült jogálláshoz kapcsolódó védelemre érdemtelennek ítélt személyek menekültként való elismerését, valamint hogy elkerüljék azt, hogy e jogállás biztosítása lehetővé tegye bizonyos súlyos bűncselekmények elkövetői részére a büntetőjogi felelősség elkerülését. Ennélfogva nem felelne meg e kettős célkitűzésnek, ha a menekültként történő elismerés kizárását a fogadó tagállamra nézve jelentett tényleges veszély fennállásától tennék függővé.
- 105 E körülmények között az előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a menekültként való elismerés irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ attól, hogy az érintett személy tényleges veszélyt jelent-e a fogadó tagállamra nézve.

A harmadik kérdésről

- 106 A kérdést előterjesztő bíróság mindkét ügyben feltett harmadik kérdésével arra kíván választ kapni, hogy a menekültként való elismerés irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása függ-e az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatának elvégzésétől.
- 107 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett 12. cikk (2) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az ott meghatározott feltételek teljesülése esetén az érintett személy menekültként való elismerése „kizárt”, valamint hogy az irányelv rendszerében annak 2. cikkének c) pontja kifejezetten attól teszi függővé a menekültként való elismerést, hogy az érintett személy nem tartozik a 12. cikk hatálya alá.
- 108 A menekültként való elismerésnek a 12. cikk (2) bekezdésének b) vagy c) pontjában szereplő valamely ok miatti kizárása – amint az az első kérdésre adott válasz keretében megállapítást nyert – az elkövetett cselekmények súlyosságával függ össze, amelynek olyan fokúnak kell lennie, hogy az érintett személy nem részesülhet jogszerűen az irányelv 2. cikkének d) pontja szerinti menekült jogálláshoz kapcsolódó védelemben.
- 109 Mivel az illetékes hatóság – az elkövetett cselekmények súlyosságának, valamint az érdekelt egyéni felelősségének értékelése keretében – már figyelembe vette az e cselekményeket jellemző valamennyi körülményt és a személy helyzetét, ha arra a következtetésre jutott, hogy a 12. cikk (2) bekezdését alkalmazni kell, nem köteles az arányosság vizsgálatát elvégezni, amely az elkövetett cselekmények súlyossága fokának

újbolí értékelését vonná maga után, amint azzal a német, a francia, a holland kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya érvel.

- 110 Hangsúlyozni kell, hogy valamely személy menekültként való elismerésének az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése szerinti kizárása nem jár azzal, hogy állást kell foglalni arra a külön kérdésre vonatkozóan, hogy ez a személy kiutasítható-e származási országába.
- 111 Az előterjesztett harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a menekültként való elismerésnek az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatának elvégzésétől.

A negyedik kérdésről

- 112 A harmadik kérdésre adott válaszra figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság által mindkét ügyben előterjesztett negyedik kérdést nem kell megválaszolni.

Az ötödik kérdésről

- 113 A kérdést előterjesztő bíróság mindkét ügyben előterjesztett ötödik kérdésével lényegében arra kíván választ kapni, hogy az irányelv 3. cikke értelmében összeegyeztethető-e az irányelvvvel, hogy valamely tagállam saját alkotmányjoga alapján menedékjogot

biztosítson olyasvalaki számára, akinek menekültként való elismerése az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében kizárt.

- 114 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett 3. cikk értelmében a tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, amennyiben e szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvel.
- 115 Márpedig az irányelvben szereplő kizáró okok céljára – azaz a Genfi Egyezményvel összhangban az irányelvben előírt védelmi rendszer hitelességének megőrzésére – tekintettel az irányelv 3. cikkében szereplő fenntartással ellentétes az, ha valamely tagállam olyan rendelkezéseket fogad el vagy tart fenn, amelyek az irányelvben előírtak szerint menekültként ismerik el a 12. cikk (2) bekezdése értelmében ez alól kizárt személyt.
- 116 Fontos azonban megjegyezni, hogy az irányelv 2. cikke g) pontjának utolsó fordulatából az következik, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely személy az irányelv hatálya alá nem tartozó, „más jellegű” védelem biztosítását kéri.
- 117 Az irányelv – a Genfi Egyezményhez hasonlóan – abból az elvből indul ki, hogy a fogadó tagállamok – saját nemzeti joguknak megfelelően – olyan jogokkal párosuló nemzeti védelmet biztosíthatnak, amely jogok lehetővé teszik az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében a menekültként való elismerés alól kizárt személyek számára, hogy az érintett tagállamok területén tartózkodjanak.
- 118 Az ehhez hasonló nemzeti védelmi jogállásnak valamely tagállam általi – az irányelv 2. cikkének a) pontja szerinti nemzetközi védelem szükségességétől eltérő okok miatt, azaz kivételes vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján történő – megadása, amint azt az irányelv (9) preambulumbekzdése pontosítja, nem tartozik annak hatálya alá.
- 119 Ez a más jellegű védelem – amelynek biztosítására a tagállamoknak lehetőségük van – nem keverhető azonban össze az irányelv szerinti menekült jogállással, amint azt különösen a Bizottság helyesen hangsúlyozta.

- 120 Következésképpen, amennyiben az irányelv értelmében a menekültként való elismerés alól kizárt személyek részére menedéjogot biztosító nemzeti szabályok lehetővé teszik a nemzeti védelem és az irányelv alapján biztosított védelem közötti egyértelmű különbségtételt, úgy az említett szabályok nem sértik meg az irányelvvel létrehozott rendszert.
- 121 E megfontolásokra tekintettel az előterjesztett ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok saját nemzeti joguk alapján elismerhetik az ezen irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján a menekültként való elismerés alól kizárt valamely személy menedéjogát, feltéve hogy ez a más jellegű védelem nem jár az irányelv szerinti menekült jogállással való összetévesztés veszélyével.

A költségekről

- 122 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeire és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontját a következőképpen kell értelmezni:**
  - **az, hogy valamely személy a terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i 2001/931/KKBP tanácsi közös álláspontra mellékletét képező listára terrorcselekményekben való részvétele miatt felvett valamely szervezet tagja volt, valamint hogy e szervezet fegyveres harcát tevékenyen támogatta, nem képez automatikusan nyomós okot annak feltételezésére, hogy az említett személy „súlyos, nem politikai bűncselekményt” vagy „az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményeket” követett el;**

- **ilyen kontextusban annak megállapítása, hogy nyomós okok alapján feltételezhető, hogy valamely személy ilyen bűncselekményt követett el, vagy ilyen cselekmények elkövetésében bűnös, a konkrét tények annak meghatározására irányuló, eseti alapon végzett értékelésétől függ, hogy az érintett szervezet által elkövetett cselekmények megfelelnek-e az említett rendelkezésekben megállapított feltételeknek, és hogy az érintett személynek betudható-e egyéni felelősség e cselekmények végzéséért, figyelemmel az említett 12. cikk (2) bekezdésében megkövetelt bizonyítási szintre.**
-
- 2) **A menekültként való elismerésnek a 2004/83 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ attól, hogy az érintett személy tényleges veszélyt jelent-e a fogadó tagállamra nézve.**

  - 3) **A menekültként való elismerésnek a 2004/83 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatának elvégzésétől.**

  - 4) **A 2004/83 irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok saját nemzeti joguk alapján elismerhetik az ezen irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján a menekültként való elismerés alól kizárt valamely személy menedékjogát, feltéve hogy ez a más jellegű védelem nem jár az irányelv szerinti menekült jogállással való összetévesztés veszélyével.**

Aláírások